

Stiftelsesklagenemnda

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 2019/0533

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av klage av 12. august 2019 fra stiftelsen Hulderhaugen på Stiftelsestilsynets vedtak av 5. juli 2019.

Saken gjelder klage over Stiftelsestilsynets vedtak om å avslå søknad av 29. mai 2019 om å oppheve stiftelsen Hulderhaugen. Søknaden er begrunnet med at organisasjonsformen stiftelse er åpenbart uheldig og åpenbart ufornuftig i det aktuelle tilfellet. Avslaget er begrunnet med at vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd ikke er oppfylt.

Spørsmålet i klagesaken er om vilkårene for omdanning i stiftelsesloven § 46 første ledd er oppfylt slik at stiftelsen kan oppheves.

1 Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) § 7a. Etter bestemmelsen avgjør Stiftelsesklagenemnda klager på enkeltvedtak fattet av Stiftelsestilsynet i medhold av bl.a. stiftelsesloven.

Klagen er fremsatt innen utvidet klagefrist og vilkårene for å behandle klagen er til stede, jf. forvaltningsloven §§ 29 og 32.

Lederen Gudmund Knudsen og medlemmene Henning Sollid og Kamilla Silseth deltok ved Stiftelsesklagenemndas behandling og avgjørelse av klagen.

2 Sakens bakgrunn i hovedtrekk

Stiftelsen Hulderhaugen, org. nr. 977 116 716, ble opprettet 30. november 1991 av ni etterkommere etter Laura og Johan Filseth. Eiendommen Hulderhaugen ble overført fra fire eiere til stiftelsen, til felles bruk for etterkommerne etter Laura og Johan Filseth og deres familier.

Stiftelsens vedtektsfestede formål er å «*tjene som ferie- og rekreasjonssted for etterkommere etter Laura og Johan Filseth og deres familier.*», jf. vedtektene § 3 første avsnitt. I vedtektene § 3 er det i annet avsnitt bestemt at de ni oppretterne kan vedta å bli «*solidarisk ansvarlige for alle utgifter forbundet med drift og vedlikehold av «Hulderhaugen».*» De som velger dette kalles i vedtektene «*ansvarlig bruker*». De som ikke ønsker et slikt ansvar har rett til å leie eiendommen mot å betale «*et beløp pr. døgn fastsatt av styret.*» Disse kalles i vedtektene for «*leier*».

I vedtektene § 6 er følgende bestemt om vedlikehold av eiendommen:

«*Eiendommen vedlikeholdes fortløpende slik det har vært vanlig tidligere. Når de ansvarlige brukerne eller leierne oppdager noe som må gjøres, bringes dette frem for styret som vedtar om arbeidet skal utføres.*

[...]»

Stiftelsens eiendeler er i årsregnskapet for 2018 bokførte til 1 028 988 kroner. Eiendelene utgjør i det alt vesentlige fritidseiendommen Hulderhaugen som er bokført til 1 mill. kroner. Stiftelsens gjeld var på 572 000 kroner som er lån fra brukerne av Hulderhaugen. Stiftelsens resultat for årene mellom 2016 og 2018 har vært 4 974 kroner (2016), 8 456 kroner (2017) og -18 743 kroner (2018).

Stiftelsen søkte om omdanning til opphevelse 29. mai 2019. Stiftelsestilsynet avsto søknaden i vedtak av 5. juli 2019 (heretter vedtaket). Klagefristen ble utvidet og vedtaket ble påklaget 12. august 2019.

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse bygger på de saksdokumentene som nemnda har mottatt innen behandlingen av klagen.

3 Stiftelsestilsynets vedtak

Vedtaket av 5. juli 2019 lyder:

«Vi avslår søknaden om opphevelse av STIFTELSEN HULDERHAUGEN, org. nr. 977 116 716.»

Stiftelsestilsynets avslag er begrunnet med at vilkårene for omdanning etter stiftelsesloven § 46 første ledd ikke er oppfylt.

Stiftelsestilsynet bemerker innledningsvis at stiftelsesformen i større grad enn andre organisasjonsformer sikrer at en formuesverdi disponeres i tråd med et bestemt og varig formål.

Stiftelsestilsynets vurdering er at det må foreligge et kvalifisert krav for omdanning. Det legges til grunn at plikten og kostnaden som stiftelsesformen medfører, ikke er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig. Vilåret i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav d anses dermed ikke oppfylt.

Videre legger Stiftelsestilsynet til grunn at stiftelsens kapital ikke er utilstrekkelig til å tilgodese stiftelsens formål på rimelig måte. Stiftelsens formål er ikke åpenbart unyttig da formålet og gruppen det er rettet mot fortsatt eksisterer. Vilårene i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav a og b anses derfor ikke oppfylt.

Heller ikke vilåret i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav c anses oppfylt, ettersom Stiftelsestilsynet legger til grunn at oppretters forutsetninger for å opprette stiftelsen fortsatt står seg.

4 Klagers anførsler

Klagers anførsler kan oppsummeres slik:

Da stiftelsen ble opprettet i 1991 var kravene til regnskap og administrasjon til å leve med. Det var ikke krav til regnskapsfører og revisjon. Antallet brukere som påtar seg ansvar for eiendommen er nå redusert til fem, hvorav tre er over 70 år. En tungvint administrasjon vil på sikt skape problemer for bruk og engasjement, og i sin tur muligheten til å drive hytten i henhold til det opprinnelige formålet. Stiftelser blir betraktet som næringsdrivende av forsikringsselskaper og banker, noe som medfører høyere kostnader.

Hensikten med å oppløse stiftelsen er ikke å avhende eiendommen eller gjennomføre andre tiltak som er i strid med formålet, men å forenkle og redusere kostnader. Eiendommen er oppgradert og fremstår i dag som en annen enn den som ble innlemmet i stiftelsen. Brukerne ønsker i hovedsak en organisering i form av en frivillig organisert forening der medlemmene utgjøres av dagens «ansvarlige brukere», og med vedtekter som i hovedsak følger de vi i dag har for stiftelsen.

Et enstemmig styre, og brukerne, mener at stiftelsesformen er åpenbart uheldig og åpenbart ufornuftig.

5 Stiftelsestilsynets merknader til klagen

Stiftelsestilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket. Ved brev av 22. august 2019 har Stiftelsestilsynet oversendt klagen til Stiftelsesklagenemnda til avgjørelse.

Stiftelsestilsynet bemerker at det etter stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav d ikke er tilstrekkelig at formålet er uheldig eller ufornuftig. Merkostnadene vurderes av Stiftelsestilsynet ikke som tilstrekkelig tungtveiende til å gi grunnlag for omdanning. Stiftelsestilsynet uttrykker tvil om hvorvidt brukernes standardheving kan anses som et relevant argument.

Videre bemerker Stiftelsestilsynet at når stiftelsesformen er valgt, innebærer dette at alle intensjoner med en stiftelses skal hensyntas og man er forpliktet til å følge de regler som til enhver tid gjelder for denne organisasjonsformen. For øvrig gjentar Stiftelsestilsynet vurderingene sine fra vedtaket og konkluderer med at klagen ikke inneholder opplysninger som endrer konklusjonen i vedtaket.

6 Stiftelsesklagenemndas vurdering

Styret i stiftelsen har søkt Stiftelsestilsynet om å oppheve stiftelsen. Opphevelse av en stiftelse er en omdanning der reglene i stiftelsesloven kapittel 6 får anvendelse. Dette betyr at vilkårene for omdanning i stiftelsesloven § 46 første ledd må være oppfylt for at styret kan få medhold i sin søknad om opphevelse av stiftelsen. Bestemmelsen gjelder omdanning av stiftelsens formål eller en annen bestemmelse som det må antas at det ved opprettelsen er lagt vesentlig vekt på.

Stiftelsesloven § 46 første ledd lyder:

«Omdanning kan foretas når en bestemmelse i vedtektene eller den rettslige disposisjonen som danner grunnlag for stiftelsen:

«a) ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi stiftelsens kapital er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte,

b) er åpenbart unyttig,

c) er i strid med hensikten i den disposisjonen som danner grunnlag for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetninger for bestemmelsen har sviktet, eller

d) er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig.»

Stiftelsen Hulderhaugen har til formål å eie eiendommen Hulderhaugen. Som nevnt er formålet at eiendommen skal tjene som ferie- og rekreasjonssted for etterkommerne etter Laura og Johan Filseth og deres familier. Stiftelsen har ikke selv midler til å drive og vedlikeholde eiendommen. I vedtektene er det forutsatt at dette skal dekkes av de av slektningene som påtar seg ansvar som «ansvarlig bruker» og gjennom leieinntekter fra de brukerne som ikke påtar seg slikt ansvar. Stiftelsen er organisert med et styre som velges av et brukermøte der de ansvarlige brukerne har stemmerett, jf. vedtektene § 4 første avsnitt. Leierne har etter vedtektene § 4 tredje avsnitt møterett, men ikke stemmerett. De kan heller ikke velges inn i styret. Etter vedtektene § 4 fjerde avsnitt er det brukermøtet som bl.a. fastsetter stiftelsens regnskaper og budsjett og fastsetter styrets forslag til års- og leieavgifter.

Stiftelsen Hulderhaugen har elementer som ikke er typisk for en stiftelse, men som ligger nærmere foreningsformen. Driften av eiendommen er ikke basert på avkastning av stiftelsens egne midler, men basert på tilskudd og leieinntekter fra brukerne – de ansvarlige brukerne og leierne. Vedlikeholdsarbeid er forutsatt utført ved dugnadsinnsats. Det er de ansvarlige brukerne som velger stiftelsens styre. Dessuten er de ansvarlige brukerne gjennom brukermøtet tillagt myndighet til å fastsette stiftelsens regnskaper, budsjett og års- og leieavgifter. Dette er saker som etter stiftelsesloven hører under styret, jf. stiftelsesloven §§ 30 og 36.

Det kan på denne bakgrunn spørres om det var tilstrekkelig veloverveid da Hulderhaugen i sin tid ble organisert som en stiftelse, og ikke som en forening. Det at man i ettertid ser at valget av stiftelsesformen kanskje ikke er den mest hensiktsmessige organisasjonsformen er imidlertid ikke avgjørende for å etterkomme søknaden om opphevelse av stiftelsen. Som det framgår av det som er gjengitt av stiftelsesloven § 46 første ledd gjelder det strenge vilkår for å omdanne en stiftelse slik at stiftelsen oppheves. Det er ikke tilstrekkelig at stiftelsesformen har vist seg uhensiktsmessig. For å oppheve en stiftelse etter stiftelsesloven § 46 første ledd d) – det er dette alternativet som er det aktuelle i saken her – må det foreligge en kvalifisert grunn som gjør stiftelsesformen «åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig». Nemnda viser i denne sammenheng til G. Woxholth: Stiftelser etter stiftelsesloven 2001 (2004) der det på side 487 heter om bestemmelsen:

«Paragraf 46 første ledd bokstav d angir som omdanningsgrunn at en bestemmelse er blitt «...åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig». Dette er en videreføring av stiftelsesloven 1980 § 35 første ledd nr. 4. Det ligger i dette at det ikke er adgang til å omdanne formålet utelukkende fordi det har blitt uheldig, ufornuftig eller uhensiktsmessig. At det oppstilles et kvalifikasjonskrav for omdanning i disse tilfellene har en realitet, idet det foreligger svært få saker i administrativ praksis som er avgjort utelukkende på det grunnlag at en formålsbestemmelse er blitt ansett åpenbart uheldig eller åpenbart fornuftig.»

Klager har særlig vist til ønsket om forenkling og reduksjon av stiftelsens kostnader som grunnlag for opphevelse av stiftelsen og omdanning til en ideell forening. I søknaden om oppheving er det vist til de «. . . krav som loven i dag stiller til regnskapsførsel og statsautorisert revisor samt stiftelsens økonomi og omfang/ organisering.»

Stiftelsesklagenemnda har i og for seg forståelse for ønsket om å spare kostnader, men kan ikke se at dette kan være avgjørende for å se på stiftelsesformen som «åpenbart» uheldig eller ufornuftig. Også i en ideell forening, som stiftelsen ønskes omdannet til, må det føres regnskap, det bør være en kontroll med dette og det må være en viss organisasjon. I følge årsregnskapet for 2018 kostet revisjonen for 2018 6 038 kroner. Dette er en liten del av stiftelsens samlede driftskostnader i samme periode som var på 75 248 kroner. Kostnadene til

revisjon må dessuten ses i sammenheng med den verdien det har for stiftelsen å ha en revisjonskontroll med regnskapet og forvaltningen av stiftelsen. Dette er et behov som man også vil ha i en ideell forening, selv om det nok kan tenkes at kostnadene kan reduseres noe.

Stiftelsesklagenemnda har etter dette blitt stående ved at vilkårene for omdanning til opphevelse av stiftelsen etter stiftelsesloven § 46 første ledd d) ikke er oppfylt.

Stiftelsesklagenemnda vil for ordens skyld tilføye at det må være åpenbart at ingen av de øvrige alternativene for omdanning etter stiftelsesloven § 46 første ledd er oppfylt. Bestemmelsene i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav b der en bestemmelse i vedtektene eller stiftelsesgrunnlaget er «åpenbart unyttig» er klart ikke aktuell i saken.

Etter stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav a kan det foretas omdanning blant annet der en vedtektsbestemmelse ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi stiftelsens kapital er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte. Som nevnt over er stiftelsens formål å eie Hulderhaugen. Kostnadene til vedlikehold belastes ikke stiftelsens kapital eller avkastningen av denne, men er etter vedtektene forutsatt dekket av de ansvarlige brukerne og leieinntekter etter vedtektene § 3.

Nemnda finner heller ikke at vilkåret i bokstav c som åpner for omdanning der formålet er «.. *i strid med hensikten med den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetninger for bestemmelsen har sviktet, . . .*» er oppfylt som følge av at det er mer administrasjon og kostnader knyttet til driften av stiftelsen enn det var da stiftelsen ble opprettet i 1991. Nemnda viser her til drøftelsen ovenfor om kostnadene. Nemnda vil dessuten tilføye at det ikke kan ses at stiftelsens formål har utspilt sin rolle, noe som heller ikke er gjort gjeldende av klagerne. Stiftelsens formål er å eie Hulderheimen og sikre at eiendommen kan tjene som ferie- og rekreasjonssted for etterkommerne etter Laura og Johan Filseth og deres familie. Så vidt nemnda forstår ville dette formålet – om søknaden om omdanning hadde blitt etterkommet - blitt videreført i en ideell forening.

Klagen tas etter dette ikke til følge.

7 Vedtak

Stiftelsesklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

Stiftelsestilsynets vedtak av 5. juli 2019 opprettholdes.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig vedtatt.

Bergen, 17. desember 2019

Gudmund Knudsen
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk